

NŐK VILÁGA

AZ UNITÁRIUS KÖZLÖNY MELLÉKLAPJA

Főmunkatársak:

Fanghné Gyújtó Izabella, Perczelné Kozma Flóra, Raffajlrma.

Imádság.

Miért, oh miért sújtasz haragod ostorával Istenem, miért kergetsz el szereteted ölelő karjai közül? Miért éppen most, midőn hozzád vágyódk szívem. Avagy talán nem is Téged érezlek, nem is Téged látlak, nem is a Te szent szavaidat hallom, hanem saját szívem dobogását, saját lelkiismeretem sújtó ítéletét?

Ez a belső harc, ez a tusakodás itt keblemben dúl, s ennek miatta, ettől való félelmemben kereslek Téged óh mindeneknek őriző pásztora. Oltalmadra vágyódom, szárnyaid alá szeretnék elrejtőzni, úgy miként az ártatlan kis gyermek az édes anyai kebelre.

Bocsáss magadhoz jó Istenem és légy nekem édes atyám, aki erős karral védelmez, édes anyám, aki a szeretet csókjaival áraszt el. Oszlasd el a félelem sötét felhőit, szüntesd meg a gonosz vágyak csábításait és vezess engemet igaz élet ösvényére, oda ahol megtalálom azt a harmatcseppet, amely az ártatlanság virágait fakasztja, azt a szelid szellőt, amely szárnyain a virágillatot szállítja. Adj szívemnek békességet, életem napjait szaporítsd meg, hogy miután téged újból fölletelek, lakozhassak veled, élvezhessem jószágodat és imádhassam szentségedet hűséggel, bizalommal és a boldogság reménységével. Amen.

B. Gy.

A vallásszeretetről.

Kovács Sándorné s.-tanfelügyelőné felolvasása, melyet a kereszturkőri Dávid Ferencz Egylet közgyűlésán Székelykereszturt tartott.

Mélyen tisztelt hallgatóság!

Midőn ez összejövetelünk alkalmából a legnagyobb szeretettel üdvözlöm önöket, egyuttal nemcsak szokásból, hanem a velem született őszinteségnél fogva, arra kérem, ne vegyék túlságosan szigorú bírálat alá szerény felolvasásomat, hanem nézzék bennem a jóindulatot, melyre engem a nemes cél vezet, s amelyet megérdemelt maga a tárgy, mely nem más, mint a *vallásszeretet*.

Ez a szó oly nagy és tág értelmet foglal magába, hogy erről igen sokat és igen szépet lehet összeírni. Magának e szónak bibliai alapon való magyarázata olyan tudományt igényel, mely — elismerem — tehetségemet felülmulja.

Hadd maradjak azért — szíves engedelmökkel — saját tehetségi körömnél és szabadjon kimutatnom az életből vett példákkal, hogy milyen szép és nagy munkamező tárul a hívő, *vallásszerető* lelkek elé.

Vallásszeretet! Én Istenem, hányan és hányszor hangoztatják e szót, anélkül, hogy annak *valódi* értelme szerint élneek, cselekednének.

Én az ezen szent szó valódi értelmében élő, munkálkodó példát szeretnék felmutatni önöknek és pedig a társadalmi nőben, aki hitves és családanya is.

Mily nemes és áldásos munkát végezhet a nő családja körében, ha lelkében él a hit, a vallásszeretet.

Nem azt értem ez alatt a vallásszeretet alatt, hogy szüntelen templomba járjon, még a családja rovására is és ott feltűnően imádkozzék, mutatván, hogy ő mily nagy buzgalommal teszi azt; hanem értem azt, hogy amely családjának lelkében lakik a *vallásszeretet*, az bizonyára övével csak gyöngéd szeretettel bánik; és így, ha vannak is a családban nézeteltérések, különböző vélemények, könnyebben simulnak el azok.

Mikor hazamegy a férj a napi munkák fáradalmaiból, roskedvűen, ellankadva, gondterhelten, akkor a nő gyöngéd szeretettel fogadja, részt vesz gondjaiban, igyekszik férjének, a menyenyiben teheti, megkönnyíteni gondjait, részben átvenni a reá nehezülő gondok egy részét, s minden munka kezdetén Istent hívja segítségül és végeztén neki ad hálát segedelméért, s mindannyiszor érezzük Istennek jóságát, kegyelmét.

Ilyen lelki érzellemmel neveljük gyermekeinket, mert azt tudjuk mindnyájan, hogy a gyermeket kisebb korában az anya

neveli és ha a gyermek látja szülőitől az egyetértést, a szeretetet, Istenben való hitet, bizodalmat, ha az anya foglalkozik vele, tanítja imádkozni, minden szépre-jóra fogékonyvá teszi az ő kicsiny szívét, úgyszólván minden nemesebb érzelmet igyekszik beleoltani gyermekének lelkében.

Ez nem kényszer arra a gyermekekre nézve, mert játszva tanulja meg a szépnak, jónak teljesítését, ami felnőtt korban is igen gyakran oly lelkiörömet ad.

Ime, ez a vallászszerető nő, a hitves, az édes anya, aki bele tudja oltani gyermeke szívébe az istenfélelmet, melylyel nem ér fel a világ semmi hiú és mulékony gyönyöre. Az ilyen munka után érezzük, éreztük mi szülőanyák, hogy nagy, nemes munkát cselekedtünk, s e tudat olyan lelki megnyugvást ad, hogy a kívülről jövő háboruságok ezt meg nem zavarhatják.

Ilyen lelkülettel menjünk templomba, hol Istennek szent igéjét hallgassuk és imádkozzunk, mint vallászszeretők *igazán*, mert valahányszor így imádkozunk mindannyiszor érezni fogjuk Istennek közellétét, mert az imádkozás nem egyéb, mint az Isten jóságától meghatott szív kegyes ömledézése. Ilyen munka után imádkozzunk tehát az ima legméltóbb helyén: a templomban, hol »Jobb egy perc minékünk, mint ezer esztendő egyebütt«.

Hogy mondja csak az én egyik szellemes költőm?! Farkas Sándor:

Szeretem én a templomot,
Hol a jó Istennek
Gyöngye nyelven, hálaadó
Dicséretet zengek.

Szeretem én a templomot,
Ez az Isten háza,
Hol lélekben eljuthatok
Közel ő hozzája.

Mikor megcsendül harangja,
Mintha hívogatna:
Jer ide, itt nem lész árva,
Nem lész elhagyatva!

Mert veled van itt az Isten,
Ki föl emel téged,
Ki megsegít, s ad szívedbe
Égi békességet!

Szeretem én a templomot,
Hol a jó Istennek
Gyöngye nyelven, hálaadó
Dicséretet zengek!

Ime, mélyen tisztelt hallgatóság, az ima, melyre a vallást szerető anya gyermekét megtanítja!

* * *

Ha pedig templomba megyünk, ne menjünk oda csak azért, hogy a mások ruháit és öltözékét nézzük és bírálgassuk, s irigy szemmel nézzük, gondolván, bár csak nekünk is olyan volna. Hanem menjünk templomba alázatosan, vigyünk oda tiszta szívet hívő lelket, mindenféle anyagi gondoktól, világi hiúságoktól és múlt örömeiktől megtisztulva, csupán azon egy érzés foglalja el lelkünket, hogy ezen időt a mi jó Istenünkkel, édes mennyei atyánkkal töltjük el és ezt szenteljük teljesen neki, mert a hit igazságaival való foglalkozás adhatja meg az embernek az örökboldogságot.

Mily kimondhatatlan boldogság lakozik lelkünkben akkor, ha a világi örömeknek ellent tudunk állani és szívvel-lélekkel ott vagyunk az Úr házában, a hívők seregében, kikkel együttesen mondunk hálaimát és kérjük továbbra is Istennek kegyelmes jószágát.

Együtt énekeljük azokat a lelketemelő templomí énekeket, mint p. u. »Dicsőséges Úr, Isten«, »Meg áll, az Istennek ígéje« s ezekhez hasonlókat, melyben Istent dicsérvük, Istent hívjuk segítségül! Kérdezem, van-é ennél nagyobb lelki gyönyörűség, lelki boldogság?

Hiszen az ilyen pillanatokban a mennyországot érezzük lelkünkben, minden gyönyörével, minden jóra vezérlő kegyelmével és ez a lelki mennyország mindnyájunké lehet. Ha vallás-szeretet él szívünkben, lelkünkben, akkor mindnyájan érezni fogjuk annak fölemelő, megnyugtató jóvoltát,

Sajnos, gyakran látunk elzüllött embereket, kik Istennek szent nevét nem említik másképp csak káromolva, kik nem hisznek az ő létezésében, kik kigúnyolják a hívő lelkeket és mondják annak hiábavalóságát; kik nem ismernek más érzést, csak amit a világi hiúság ad.

Gyakran történik ez talán elkeseredésből, gyakran származik világi jóllét, gazdagságból. A szegény talán azért káromolja Istennek szent nevét, mert nem teljesül semmi ohaja, bármenynyire igyekszik is, mindig csapások érik és ez elkeseríti, megrendül Istenben való hite, bizodalma.

A gazdag, talán nem is ér rá imádkozni a nagyvilági gondok miatt, azt hiszi, hogy neki semmi sem hiányzik, mivel meg van minden földi java, gazdagsága.

Pedig milyen lelkiszegények az ilyenek!! Nem ismerik a *vallásszeretetet*, ami egyedül valóban boldogító érzés e földön.

Az ilyen embereket ne vessük meg, ne kerüljük társaságukat, hanem inkább igyekezzünk, hogy lehetőleg közelebb jussunk hozzájuk. Ébresszük fel lelkükben a vallás szeretetét, mert az bár sínylődvé és homályban, de mint rejtett csira tenyészik még a durva, a sötét emberi szívben is. Igyekezzünk tehát azt hit által megvilágítani, lehetőleg oda jutni, hogy ismerjék meg ennek boldogító voltát.

Ne rettenjünk vissza, ha néha durva szavakkal is illetnek ezen nemes elhatározásunkban. Csak vigyük előre a vallásszeretetet fákláját fennen lobogtatva, hittel, bizalommal, erős elhatározással, mert isteni intések azok, melyek bevésődnek lelkünkbe s elhatározó lépésekre indítanak bennünket. A vagy nem »királyi papság« vagyunk-e mindnyájan?!

Szelid szeretettel magyarázzuk meg annak a szegénynek, kinek talán semmi öröme sincs e földön, hogy Istennek jóvolta, kegyelme, mindig velünk van, s valahányszor azt keressük mindig megtaláljuk. Az igaz hívő lélek még a csapásokban is Istennek munkáját látja és, ha kutatjuk, mindig arra a meggyőződésre jövünk, hogy bizony ez is javunkra van.

Ilyenkor valami különös megmagyarázhatatlan érzés támad lelkünkben, amely kibékít sorsunkkal, megnyugtatja lelkünket, közelebb hív Istenhez, egy jobb, egy újabb reménységgel tölti el egész valónkat.

És gyakran tapasztalhatjuk a gazdagoknál, hogy ők nem érzik Istennek jóvoltát, kegyelmét, el vannak foglalva az ő földi javaikkal, megfelekednek arról, kinek mindenöket köszönhetik. Nem ismervén nélkülözést, talán megvetéssel fordulnak el attól, aki igazán rá van szorulva a segítségre, az alamizsnára, mert ők semmiben sem szűkölködnek, tehát nem ismerik a szegény sorsú emberek helyzetét, így hát nem gondolnak arra, hogy azon segítsenek.

Pedig Istenem! mi különbség van ember és ember között?

Ha valaki tudós, vagy gazdag, nem az ő érdeme, hanem Istennek szent adománya az. Ezért hát, óh ember, emlékezz meg jóllétedben minél többször Istennek jóvoltáról, kegyelméről!

És miben nyilvánulhat ez inkább, mint abban, hogy a gyámoltalanokat oktassuk, a szegényeket tehetségünk szerint a legnagyobb szívességgel segítjük. Minden nemesebb célra tehetségünk szerint készséggel áldozunk, szóval embettársainkon segítsünk.

Így áldozunk az Úr oltárán a mások javáért, a nekünk adatott talantumok szerint. Ezt kívánja a *vallásszeretet*, s én hiszem, hogy a kik ezt cselekszik azoknak lelki megnyugvásuk, lelki boldogságuk van, mit nem cserélnének fel a föld semmi-

féle mulékony örömeivel. De ezt csak úgy érhetjük el, ha amint Máté evangéliuma 6 rész 3 vers mondja: »Mikor pedig te osztogatsz alamizsnát, ne tudja a te balkezed, mit cselekszik jobb kezed«. Tehát ne vigyük a világ elébe kívül miféle jót cselekszünk, tartsuk meg azt az örömet, azt a jóleső öntudatot magunknak, akkor tettünket jutalomnak fogjuk érezni, amely gazdag kamatokat hoz számunkra.

Ilyen és ehhez hasonló száz meg százféle módja van a jótéteménynek, mely a vallásszeretetből származik. Cselekedjük azt amely irányban csak tehetjük és ez nem képzelt, de valódi boldogító érzést fog szülni keblünkben!

* * *

Mélyen tisztelt hallgatóság!

Már szinte-szinte eltérőben vagyok tárgyamtól, engedjenek meg ezért, valamint azért is, hogy már csaknem hosszadalmassá kezd válni szerény felolvasásom, de ez a szó: *vallásszeretet* előttem örökre szent, isteni fogalom, melyet az én uram, teremtőm érző női, anyai szívembe oltott. És ennek köszönhetem, hogy becsületes, munkás, szülőiket tisztelő, szerető és ami legelső, istenfélő gyermekeket nevelhettem fel, kikben nékem gyönyörűségem telik.

Azért a soha meg nem hálálható kegyelmi ajándékért, hogy az Isten engem velők megáldott, nem tudok eléggé vallásszerető és háládatos lenni.

De arra hitet merek tenni e komoly, nagy órában is, hogy ezt a *vallásszeretetet*, mely éltem és cselekedeteim célja volt eddig is, melyet gyermekeimbe is beleoltottam, melylyel az igazság, az emberszeretet, az irgalom mezején eddig is munkálkodtam, ezután is követni fogom.

Ha önök e szent céloamat nemesnek, jónak látják, úgy kérem, hogy ezért bocsássák meg felolvasásom igénytelenségét, mely azonban szívem örök igazsága!

Levél Hollandiából

Most egy éve közöltünk volt egy igen érdekes levelet Eck kisasszonytól. Ujból is szíves volt fölkeresni és egy pár igen érdekes dologról értesít, melyet olvasóink bizonynyal szívesen fognak venni.

Első levelemben nem tettem említést három intézetünkről. Egyik az »*Elesett Nők Intézete*«, másik az »*Elhanyagolt gyerme-*

kek Intézete«. A gyermekeket összegyűjtjük ebbe az intézetbe s itt nevelésben részesítjük olyan formán, hogy családokba osztjuk be őket, ahol felnőtt leányok egy asszonyságnak, mint családfőnek vezetése alatt teljesítik a szolgálatot. Mindenik intézet egy nagy családnak tekinthető, melyből a gyermekeket a helységben levő iskolába küldik. Rendesen faluhelyeken állítják föl, a hol jó levegő és szép vidék van.

A gyermekeket szabadelvű vallásos oktatásban részesítik. Azok a nők, a kik a családfő szerepére vállalkoznak, legkiválóbb nőink közül valók. Egész életüket és erejüket erre a valóban üdvözítő munkára fordítják. Mindent elkövetnek, hogy azokból a gyermekekből, akik a bűnben és nyomorban nőttek föl, boldog és becsületes embereket neveljenek. Én ennél nemesebb és szebb munkát nem ismerek. Nagyon megható, mikor az ember látja, hogy azok az anyátlan gyermekek mennyire ragaszkodnak ezekhez a nőkhöz, nemcsak az intézetben, hanem azután is.

Elég, hogy két-három hónapig együtt legyenek velök: már édesanyáiknak tekintik őket. Ujabbán országos törvény intézkedik arról, hogy a gyermeket elvegyék a rossz szülőktől.

Azt kérdezte szerk. úr, hogy milyen természetű gyülekezeteink vannak? Itt az unitáriusok a remonstráns és szabadelvű lutheránus egyházhoz tartoznak, de a vezető szabadelvű emberek a hollandi református egyházhoz. Minthogy ez az egyház is alapjában véve orthodox, mi szabadelvű emberek Leidenben is s az ország más városában is elvagyunk nyomva. Az orthodox többség a papválasztás alkalmával leszavazza a szabadelvéket s így sem szabadelvű papot, sem szabadelvű vallásos oktatást nem nyerhetünk. Mindamellettt is az egyháztól nem szakadunk el, mert akkor egészen kiszolgáltatnók az orthodoxoknak. Ma már általában mindenütt számottevő kisebbségben vagyunk. De az orthodoxok minket átheistáknak tekintenek és e miatt óriási küzdelmet kell végeznünk.

Leidenben van egy szabadelvű papunk, a ki egy teremben a mi kívánságainknak megfelelő beszédeket tart.

Igy hát az ő vezetése alatt nekünk önálló gyülekezetünk van. A papunk van der Wissel ur, igen kiváló ember. Van egy bizottságunk (Nálunk keblí tanácsnak neveznök. Sz.), melynek Oort tanár az elnöke. Én is tagja vagyok. Mondhatom, hogy erősen nagy munkát kell végeznünk, hogy helyünket megtarthassuk. Nekünk nőknak főképp az a feladatunk, hogy a gyermekekre legyen gondunk s hogy a családokat látogassuk. Most 300 tanítványunk van.

Nagyon érdeklődünk a magyar dolgok iránt s szívesen veszem, ha a magyar unitáriusokról tájékozni fog. Én mindig

igen szívesen fogok szolgálatjára állani. Fogadja legszivesebb köszönetemet leveléért.

Leiden.

Van Eck Dorothea.

Levél Angliából.

A legtöbb honfitársunk ha külföldre megy és onnan ír haza, rendszerint az új ország erényeiről zeng dicshimnuszokat és ostorozza ezzel szemben a hazai viszonyokat. Kimondom előre: én is ugyanazt akarom elkövetni, nem mintha kivetni valót vagy hibát nem lehetne találni az angolokban, de vajjon segít-e rajtunk, ha ismerjük a tévedéseket? Ugye: nem! Míg ellenben ha igyekszünk elsajátítani mindazt a szépet és jót, amit külföldön láttunk és hazajövetelünk után tölünk telhetőleg terjeszteni, hiszem, hogy ez emelné nem csak egy kis kör, hanem ez egész nemzet nivóját!

Nekünk Magyaroknak, fájdalom, nagyon is szükségünk van nevünk ismertté tételére a külföldön: hiszen épen a napokban történt, hogy egy magyar úri asszony jó ismerősömmel nem voltunk képesek egy általános értelemben vett európai műveltségű fin nőt meggyőzni arról, hogy Magyarország független királyság, van Parlamentje, amelynek, a közös ügyek kivételével, semmi köze sincs az osztrákhhoz, sőt mi több: határozottan állította, hogy a magyar és a székely csak egy faja a „Hungarian“-oknak, akik különböző országokból vándoroltak be mindnyájan németül beszélnek! Micsoda absurdum!! Végre is vitánkat olyanformán fejezte be, hogy ő ötven éves, sokat tanult, utazott, látott és tapasztalt és ha valaki félre akarja őt vezetni, az keljen fel hamarább!

Barátnőm, aki óvónő, Európa majdnem minden részét bejárta, most Londont és általában az angolokat tanulmányozza, bevallotta később, hogy őt sovínisztává a külföldön hallott ilyenféle megjegyzések tették.

Én magam nem beszélhetek külföldön szerzett tapasztalataimról, mert időm nagyrészt az iskola falai között töltöm, de akikkel legtöbbet érintkezem, a fiatal leányok és a nevelésük arról győzött meg, hogyha talán nem is tanulnak annyit, mint a mi középiskoláink általánosságban leckékkel tulterhelt tanulói, nevelésük már otthonról olyan irányban van terelve, hogy kilépve, az életben, sőt még előbb is, egyházuknak erős segítő társai lesznek. Mint tudjuk, az egyes unitárius egyházak Angliában egymástól nem függenek; minden egyes egyházközség teljesen saját magára van utalva; az egyháztagok munkásságá-

tól vagy tétlenségétől függ az egyház felvirágoztatása és valóban mindenik egyháztagnak kötelességének tartja annak érdekeit tőle telhetőleg elősegíteni,

Mindezeket tudva, mondanom se kell talán, mennyire meglepett a British and Foreign Unitarian Association ez évi összejövetelén Rev. W. H. Drummond, B. A.-nek az „Essex Hall”-ban tartott beszéde, amelyben a szónok határozott támadást intéz az angol unitáriusok tétlensége ellen, kiemelve, hogy az utóbbiak nem tesznek eleget a vallás érdekében. Kérdi a gyülekezetet: „Vajjon meg vannak-e elégedve templomaik vallásos légkörével?” „Folytonosan mondjuk, hogy több unitárius van egyházunkon kívül, mint egyházunkban!” „Vajjon mi ennek az oka?” „Vajjon csak a künmaradottak hibája-e ez?” „Nem éreznék-e a közeledők egyházunk leigázó és segítő erejét, ha erősebb szellemlétkör, hitbuzgóbb és komolyabb vallásos szellem uralkodna benne!” És végül: „de hogy a hibákat orvosolhassuk, egy vezetőre van szükségünk, aki új életet hozna egyházunkba!”

Ez a szónok az angoloknak beszélt, de nem illik-e ránk még jobban a kifakadása. Nem hiszem, hogy az egész gyülekezetben akadt valaki, akinek az arcát pirosabbra festette volna a szégyen, mint az enyémet e szavak hatása alatt; pedig nem nekem szólt a támadás! Én egy idegen vagyok itt! De hiszen ez nem volt az első eset, hogy elpirultam, mikor kénytelen voltam bevallani, hogy *ami nőink nem vesznek részt az egyház active életében*. Itt a papné majdnem olyan nehéz munkát végez, mint maga a pap. Nem egy kisebb helyen a papné vezette az éneklést és ő volt az orgonista is. Mennyit tehetne a papné falu helyen a nép érdekében! Hiszen a legelhagyatottabb, legcsendesebb kis falunak van legnagyobb szüksége a segítségre, mert ott nem áll az egyháztagnak rendelkezésére a művelődés oly sokféle eszköze, mint a városokban, de viszont a nagyváros tagjai a legjobban rászorulnak a vezetőkre, akik ne csak visszatartsák a rossztól, de a jóra vezessék. Mindez nem csak az egyházat segítené, hanem az egész vidék áldására válna. Nem kívánunk sokat, ha legalább csak egy órát fordítanának az egyházi munkásság és összetartás elősegítésére, ez a szócska jobbá, nemesebbé fogja tenni a munkálkodókat is!

„Egy vezetőre van szükségünk” mondja Rev. W. H. Drummond B. A. „Egy vezetőre van szükség” gondolom én is. Emlékeim közt kutatva meglevenedik előttem pesti egyházunk mozgalmas „Dávid Ferencz” estéi és a kör tagjai között előttem áll ez esték lelke a beteges, de erős- és nemeslelkű urasszony, nekünk nincs vezetőre szükségünk! Mert hiszen van vezetőnk!

Ha Perczelné Kozma Flóra megkezdi a munkát Pesten, hiszem, tudom, hogy minden jóérzésű unitárius egyháztag sietni fog hozzá csatlakozni. Nekem szent meggyőződés, hogy nem a nemtörődömség, hanem tudatlanság, szokás és felületesség tartotta vissza ami nőinket eddig is. De változzék meg e helyzet!! Kevesen vagyunk, de a jó példán felbuzdulva sokat érhetünk el!

Pünkösty Mariska.

Amerika felé.

A »Nők Világa« egyik számában olvastam, hogy Nagy Györgyné két gyermekével mikként vetette magát a vonat elé, mely szívtelen urát vitte Amerika felé.

E kis hír adta a gondolatot, hogy leírjak egy megható esetet, mely a közelmúltban falunkban történt.

Sok évvel ezelőtt akadt pár ember, ki megpróbálkozott Amerikával, szerencsével járt, egyre-másra küldte haza a pénzt. Az ők példája többeket vonzott ki, mentek évről-évre szegény emberek, legények, míg újabban mind ragadósabb lett az amerikai láz, valóságos nyavalya, hogy most már tehetős gazdákat is elfogott a vágy a könnyebb pénzszerzés után.

Meg kell adni, hogy a falunkbeliek legtöbbje szerencsével jár. Az előbb kivándoroltak úgy csinálják, hogy lehetőleg egyik a másik helyébe megy, ritkán vannak kereset nélkül, már kimenetelkor tudják, hová, miféle munkába fognak állani. Ismerősök várják, látják el jó tanácscsal, vezérlik olcsó penziókba, segítik, ha baj éri.

Abban is szerencséjük volt idáig az ittvalóknak, hogy az Amerikában oly gyakori baleset még egyet sem ért. Hanem azért pár évnél tovább egy sem bírja ki. Nemcsak a baromi munkával agyonkínzott teste, de lelke is vágyik haza, elfogja a *honvágy*. Ez idő alatt küld haza néhány száz forintot. Egyik kifizeti ezzel adósságát; másik házat vesz, vagy épít; van olyan, ki küldi haza a pénzt azzal az utasítással, hogy tegyék takarékbba, s mikor haza jön, látja, hogy bíz azt megették, itták a hozzátartozói.

Van a tőlünk elmenni akarók között, aki nem volt olyan szívtelen, mint Nagy György, hanem engedve felesége és 7 gyermeke kétségbeesett könyörgésének, már eladott marháját visszaváltotta, útlevelét elégette s dolgozik itthon tovább. Eddig is megsegítette a Mindenek Atyja, megélték tisztességesen, ezután sem fognak éhen halni!

Van a tőlünk elmentek között, akit már Fiuméből visszaküldöttek szemfájása miatt.

Van, aki első évben küldött levelet, pénzt feleségének és két kicsi gyermekének, azóta, évek óta hírért sem hallották. Edes testvére ment utána, kereste, kutatta, nem találta nyomát sem. Él-e? Meghalt-e? Isten tudja! Egyik állítólag mint csavargót látta, másik mint aranyláncos kövér vendéglőst, kinek ott is családja van. Metyiket higgye szegény itthagyt felesége, ki szolgálatával tartja fenn magát s még mindig csak kicsi két gyermekét. Akármelyik, akármilyen igaz, neki egyformán rossz.

Van, aki halálos beteg volt, ketségbeejtve itthon nagy családját, de jobban lett, hisz ott is vele ment fiai ápolták.

Van, aki meghalt, de természetes halállal, a magával vitt betegségben, fivére karjai között. Fiatal legény volt.

De egy sincs, ki épen, egészségesen, teljesen munkaképesen térjen haza, úgy, mint mikor elment volt. Egytől egyig valami látható, vagy láthatatlan betegséggel jön meg s az a néhány száz forint érték, amit összekapart pár év alatt elenyészően csekély az elveszett munkaerő, egészséghez képest. S bár látják ezt az itthonlevők, mégis vágnak, vásnak ki abban a reményben, hogy szerencsésebbek lesznek.

Van végül falunknak olyan nevezetessége is, aki volt is, nem is Amerikában.

Megtörtént hősünkkel — kit Samunak kereszteltek — hogy a falu egyik legszebb kőházában, nagy vagyonban született, de mire iskolába került, már kegyelem kenyéren tartották. Apja mindent elpazarolt, aztán világgá ment.

Samu ifjúságát szolgálattal töltötte. Összekuporgatott pár száz forintot. Hazajött falujába. Családot alapított. Gazdaságba kezdett. Egyelőre persze más birtokát művelte felében. Van már két gyermeke, két tehene, kevés földje. Apja is haza került vén-ségére, megunt a csavargást, nála lakik.

Egyszer csak őt is elfogta a többiek légvára után a vágy, hogy Amerika segítségével gyorsan visszaszerezze ősi vagyonát. Megsegíti az Isten, mondogatta, s ő még abban a házban hal meg, melyben született! Nem hallgatott senkire, semmire, eladta két tehenét, csatlakozott ahhoz a két jógazdához, akik még jobb gazdák Amerika segítségével akarnak lenni, s január elején útnak indultak.

Samu jól érezte magát a vonaton addig, amíg ismerős tájakon jártak. Amint tovább robogva mind ismeretlenebbnek látta a tájékat, annál jobban jutottak eszébe felesége, gyermekei, ismerősei, faluja. Mikor a megszokott hegyes vidékből — Erdélyből — kiértek, meglátta a nagy alföldet, már sirt az elhagyott

otthon után s az első alkalmas pillanatban felkapta általvetőjét, kiugrott a vonatból, azt sem mondta bámuló társainak »jó egészséget«.

Három nap mulva — még fel sem száradtak felesége búcsúkönyvei — itthon volt. Boldogan vette karjai közé pólyás gyerekeit, ültette térdére a nagyobbakat, ölelte át anyjukat s fel fogadta, hogy soha többé el nem hagyja őket. Lesz ahogy lesz. Dolgozik itthon, hátha Isten nevével, kitartással Amerika nélkül is sikerül visszaszerezni ősi vagyonát!...

A megmaradt pénzéhez kért kölcsön még 50 forintot, vett más két tehenet s most új munkakedvvel szántja a földet, az áldást.

Ibolyka.

Soha se töltsd színültig a poharat vendégednek azért, hogy a sziveslátásról meggyőzd. Kiolvassa ő a szemedből.

*

Okos háziasszony nem mentegetődzik, ha el van sózva az étel, mert nem tudhatja milyen izlése van a vendégnek.

Házi tanácsadó.

Kedves Szerkesztő ur! Kimondhatatlan örömmel üdvözlöm az új rovatot a »Házi tanácsadót« és »Hazai ipart«. Engedje meg, hogy mindjárt írjak oly apróságokról, mikről másnak talán eszébe sem jutna írni.

Megjegyzem, hogy szerintem sohasem szégyen a körültekintő takarékoság egy nőnél, sőt minél apróbb dolgokra kiterjed, annál inkább dicsérendő, mindaddig, míg a lehetőség határain belül marad. Ügyes, takarékos gazdasszony soha sem kicsinyel pár fillér értékű megtakarítást egy kis munka árán, mert jól tudja, hogy »krajczárból lesz a forint«. Ez elvem ad bátorságot, hogy oly dolgokat és dolgokról írjak, melyek egyik-másik előtt talán nevetséges, de sokak előtt helyes lesz.

Előre megmondom azok kedvéért, a kik nem tudják, hogy édes mamám híres szövőasszony volt régebb, a mi nem azt teszi, hogy még ma is nem az, csak ma már nem oly gyakori a szövőszék házunkban. Ez is csak azért van, mivel már el van

a ház látva a szükséges holmikkal, régóta csak pótolgatni kell az elszakadt dolgokat, de nekünk házi szőtt a fehéreneműtől a butorbehuzóig lehetőleg minden! Nem azok közül a szövönők közül való édes mamám, a kiket a szövőiskolák képeztek ki cifrán szőni képszövőszéken, hanem azok közül, akiket anyjuk és a gyakorlat, az élet és nyomoruság tanítottak meg jól és jót csinálni a saját utasítása szerint kissé módosított közönséges osztovátán.

Magától értetődik, hogy én, a leánya, szintén konyitok valamicskét az ilyenfajta dolgokhoz. Édes mamával együtt e tárgyban is — szövést, fonást illetőleg — bármikor rendelkezésére állunk a kedves érdeklődőknek.

*

Megmondom egy szövési módunkat.

Sohasem fogjuk a közönséges gyolcsot kettősbe, hanem mindig közönséges négyesbe. Az avatottak tudják, miként kell elhányni a nyüst-kötöket a lábitókra, hogy kettős legyen belőle. A kik nem tudnák, kívánatra szívesen megmondom, le is rajzolom érthetően. Így a négyesbe fogás által érjük el, hogy egy végben gyakran 50–60 méteres négy félét is szövünk különböző mintájukat, csupán az elhányás és lábitás különféleségével.

*

Ma már a köznép is cipőt s természetesen harisnyát visel. Ez utóbbi tudvalevően minden varrogatás mellett is gyorsan válik hasznavehetetlenné. De csak a feje, a szára legtöbbször épen marad egy, gyakran két fejelés után is. Legtöbbször ekkor eldobják. Mi még ezután is hasznát vesszük. Hogyan? Úgy, hogy — természetesen tisztá állapotban — megtekerjük s alkalom adtán a fehérből szálakat, sávokat öltünk a gyolcs, vagy válcizba, a mi különösen szoknyáknál, hálókabátoknál nagyon szép, kiemelkedően örmos, mint vastagabb szál; a színt pedig felhasználjuk vastag törülköző szélbe, dunnahaj stb. sávozására fejtő helyett.

*

A magunkfajta egyszerű háztartásban, a hol háznál készül a ruha elviselődik rendszeren végkép, sok a rongy. Közönséges dolog a rongypokrócz, vagy divatosan rongyszőnyeg. De Uram Isten! Milyeneket lát az ember!... Az összevisszaság netovábbját, az izléstelenség őspanyját. Ez leginkább azért van azt hiszem, mert egy-egy cseléd toldozza a rongyokat összevisszaságban, a szövésnél is öltik úgy a hogy jön. Jó izlésű nő ebből is könnyen csinálhat tetszetőst. Csak a különböző színű rongyokat külön-külön, színük szerint kell toldani, minden egy, vagy hasonló színűt, egy gomolyára tekerni. Szövésnél aztán könnyű beosztani s bizonyos rendszerrel tetszetős sávokat ölteni.

Sokan úgy tartják, hogy a rongyszőnyeg egyformán tartós, ha kender, csepü, serített vagy serítetlen, vagy épen csak jó vastag serített masinafonalba öltik. Sőt még úgy is vetnek, kender és masina fonal felváltva. Nem áll, hogy akármelyik a vető, egyformán tartós, sőt ez utóbbi leghamarabb szakad és sajátságos, hogy mindig az erősebb kendersizál szakad hamarabb el, mivel vastagabb létére könnyebb állván, min-

den lépés inkább éri. A tapasztalat azt bizonyítja, hogy a jól vágott és toldozott rongy, tehát az öltő sohasem szakad el, hanem mindig az, a mibe öltik. A vető sohasem lehet elég vastag. Legjobb volna a vékony spárpa, a szépen szövött megérdemelné. Hej! mert bármilyen is a látszat, nagy bajjal lehet hozzájutni még egy rongypokróczhoz is!

*

Mikor tojásszúke, de tej és vaj bősége van, kitünő és gyors tész-
ták az alábbiak:

Almás béles. Bármilyen nagyságu úrmértékkel két mérték liszt, egy mérték irós vaj jól elmorzsolandó a gyuródeszkán, aztán egy mérték jó kemény tejfellel és csipetnyi sóval jól, de gyorsan össze kell gyúrni, két-
felé osztva késfok vastagságra egyik darabot kinyitva, tepsibe téve, a már előbb elkészített almát úgy kell bele tenni, mint más bélesbe, tet-
szés szerint malozsával, fahajjal, vékonyan, vagy vastagabban, csak jól megcukrozva, a másik felét szintén késfok vékonyan ráborítani s gyors tűznél kell kisütni. Három személyre egy decis mértékkel elég. Melegen, hidegen egyformán kitünő.

Ugyan e tésztából lehet félcenti vastagon kinyújtva, különböző vágó-
val alakokat vágni, tetejét megcukrozva, esetleg megdíózva kisütni. Teá-
hoz különösen jó. Nagyon könnyű lévén, a sütésnél vigyázni kell,
mert hamar meg ég.

Raffaj Irma.

Egy régi szomorú-jelentés.

A „Nők Világában“ hozzuk nyilvánosságra ezt a szomorú-jelentést azért, mert egy kedves leány haláláról adták ki szerető szülei. De kiadjuk azért is, mert a bánatos szülők megérdemlik, hogy minden emlék ami rájuk vonatkozik nyilvánossá legyen, hadd lássák, ismerjék meg azok akiket illet. Nagyon sokan vannak a hálára kötelezettek, mert e bánatos szívű Dersi János fia lett az a nagy alapító, akinek jóságából Kolozsvárt és Székelykereszturt 22 tanuló teljesen ingyen ellátásban részesül. Azért is érdemes a közlésre, mert mutatja, hogy öntötték ki bánatukat a szülők. Most ilyen terjedelemben senki sem viszi világ elébe a bánatát.

Vagynak veszteségek — nagyok, leverők, földre sujtók; de ha meg-
maradt még lelkünknek bármi kevés ereje, mindég képes lesz az felemelni
minket a' vigasztalódásnak egy bizonyos enyhítő fokára; — hanem vagy-
nak veszteségek — veszteségek vagynak! melyek egyenesen lelkületünket
rohanják meg, 's ugy öszve tiporják egész valónkat, hogy többé semmi
vigasztalást, semmi nyhülést, sőt még csak reményt is felfogni képesek
nem vagyunk — és nékünk ilyszerű vesztes juta részünkbe! mert ma
reggeli 7 órakor elragadtaték tőlünk buzgón szeretett egyetlen leányunk
Luiza az élet' legszebb, leggyönyörűbb 14 éves korában öszvecsopor-
zott több nyavalyákból eredett vízkórság következésiben igen! Ő elra-
gadtatott, — sőt több!! erőszakkal szakasztatott ki szívünk' lelkünk vele
összeforrva volt gyökeréről, mert majd 8 hónapokig vivtunk felette a'
múlandósággal a' szülői szeretet és érzelem teljes erejéből, készek valánk
érte mindent, egész világunkat feláldozni, segítségére kiáltottuk embertár-
sainkat, folyamodtunk Istenhez térdén esdekelve; de ő mégis kiszakasz-
tatott közülünk — 's mi kezeinket szelid lelke után terjesztve, hült tete-
meit kifejtethetetlenül átkarolva vele a' kedvessel, a' lelkünk méjjéből sze-

retettel együtt hagynók itt e' földet, a' minden szép ígéretei mellett is csak keserveket termőt; de egy fiunk sorsának, kivel még áldva vagyunk, megint életünkkel tartozunk, 's ha ezért élni hágy Istenünk, levezetve bár földi örömeink örök könnyecsképeket áztatandó omladékain, itt maradunk még; de már a reménységnek is csak szemfedele alól szólhatunk embertársainkhoz, kérve, hogy holnap u. m. Julius 10-én délutáni 6 óraker ezen városi piaczi házunktól kísérik ki őtet, mondhatlan kedves leányunkat a' kálvária hegyén lévő temetőbe, 's adják vissza földi részét a' földnek, lelkét pedig a' R. Catholikusok piaczi Nagy Templomában Julius 11-én reggeli 10 óraker tartandó engesztelő áldozattal — Istennek; — de földet és eget áthatólag sugják meg nékie, hogy tetemei — bár lélek nélkül valók — késsenek enyészni, hogy mi utánna sietők, érhessük utól őtet, a' velünk — vigasztalhatatlan szülőivel — együtt hamvadandót.

Marosvásárhelyt Julius 9-én 1843.

Der'si János és neje Jánosi Véronika.

KÜLÖNFÉLÉK

Az angol unitáriusok nőpapja, Petzold kisasszony Berlinben a Protestantervereinben jelentést tett berlini előadásairól. Prédikált is, s nagyon valószínű, hogy Berlinben ez volt az első unitárius beszéd.

Japánban Toyosaki lelkész, aki az oxfordi Manchester Collegeban a mi magyar tanulóinkkal együtt tanult, megkezdette működését. Egyik első munkája volt a japán unitárius füzetek megindítása. Első közlemény az Unitarizmus Fővonásai Herford Brooketól.

Szociális munka. Udvarhelyvármegye egyik községében — hol tanítónői állás nincs szervezve — a tanítató szülők nagy hiányát érezték a női kézimunkák tanításának.

A lelkész neje magáévá tette e fontos ügyet; minden anyagi érdek kizárásával, mindenkorra díjtalanul s önként vállalkozott az iskolában a női munkák tanítására. Az iskolai hatóságok hozzájárulásával az 1906–7. tanévre beosztván tanóráit, azokat a legnagyobb lelkiismeretességgel betartotta. És az eredmények megmutatták, hogy egy nemes gondolkozású nő mily hatást tud gyakorolni egy iskola és egy község életére. Junius 16-án az évfárá vizsgák alkalmával a szülők és érdeklődők száza gyönyörúséggel szemlélték az iskolás növendékek női munka kiállítást, melyben nemcsak a darabok nagyszáma, hanem a csín és kivitel tökélye s a nagy változatosság általános meglepetést keltenek. A szülők elismerésének és hálájának — ex abrupto — Ürmösi Sándor ottani festőművész lett a tolmácsa, aki meleg szavakban s meghatóttan mondott köszönetet a búzgó lelkész-

nének az időben és lelkiismeretes munkásságban meghozott áldozatáért, melylyel Karácsonyfalva község népének felekezeti külömbiség nélkül a legnagyobb szolgálatot tette s a székely motivumok ápolásával a nép műzlését helyes irányba tereli.

Mi is legőszintébb üdvözlétünket küldjük a búzgó lelkész-nének s Tisztelendő Demeter Dénesné úrasszony további szociális munkájához is sikert kívánunk! —y.

Leányaink neveléséről igen érdekes és tanulságos cikket olvastunk Killyéni Erzsébet hosszúfalusi polg. leányiskolai tanárnőtől. Sok okos és hasznos észrevételt mond el. „A valóságosság erősítésére meg kell ragadnunk minden alkalmat, mert ez az, ami a női lelket minden szenvedés és sorscsapás mellett mgvigasztalja “ A háziasságot tartja a leány egyik ékességének, s a családot a nő munkaterének. A cikk a hosszúfalusi polg. leányiskola értesítőjében jelent meg.

A londoni Channing House nevezetű felsőbb leányiskola ez évi növendékétől Pümkösty Mariskától közlünk egy lelkes cikket. A kisasszony már a napokban itthon lesz, s reméljük megfogja találni a tért hoi buzgóságát kifejtse a vallásos és egyházi élet föllendítésére. ~~Ugyan~~ a külföldi vallásos élet hatása! Ugyancsak a Channing Houseba, a jövő évre Boros Irén, lapunk szerkesztőjének leánya fog Londonba menni, ahol — reméljük kedves és hasznos évet fog tölteni. Az angol szokásokkal való megismerkedés nekünk csak hasznunkra lehet, amit már számos példa bizonyít.

Leányos szülők figyelmébe. Egy kolozsvári tanítónő elfogad lakásba s esetleg teljes ellátásra nőképezdei, felsőbb vagy polgári leányiskolai növendéket. Legmelegebben ajánljuk, mert meggyőződöttünk, hogy szerető gonddal nevel. Bővebb tájékozást nyújt lapunk szerkesztősége.

A Nők Világa sorsjátékát f. évi november hónapban fogjuk megtartani. Reméljük és kérjük mindazokat, a kik e sorokat olvassák, sziveskedjenek valamely *női munkával*, vagy *más adománnyal* hozzájárulni az alaphoz. Pénzadományt mindig köszönettel fogadunk!

TARTALOM:

Imádság. — A vallásszeretetről, Kovács Sándorné. — Levél Hollandiából, Van Eck Dorothea. — Levél Angliából, Pümkösty Mariska. — Amerika felé, Ibolyka.
— Házi tanácsadó. — Egy régi szomorú-jelentés. — Különfélek.

Nyom. az „Ellenzék“-könyvnyomda sajtóján Kolozsvárt.